

İSLÂM'A SIMSIKI SARILALIM!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn...

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîi'l-müznibîne ve tâc-ı ruûsinâ ve tabîb-i kulûbina ve üsvetine'lhaseneti muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ، فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ،
أَوْ الْبَوْلِ، وَلَا

يَسْتَدْبِرُهَا بِفَرْجِهِ

(مالك، طب. ق. عن أبي أيوب)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 45/19 (*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, evi'l-bevli, felâ yestakbili'l-kıblete, ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Çok muhterem ve pek sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihan saadetine cümlemizi lütfuyla, keremiyle nâil eylesin...

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri dinimizin kaynaklarından. Kur'an-ı Kerîm gibi hadîs-i şerîfler de fıkıh kaidelerinin istimdad edildiği en mühim menba'lardır. Onun için Peygamber Efendimiz'in yolu en salim, en kestirme, Allah'ın rızasına en çabuk götüren yol olduğundan ve bid'atlerle yapılan ibadetlerin makbul olmamasından dolayı sünnet-i seniyye yolunda yürümeyi şiar edinmiş olan büyüklerimiz bize hadis kitaplarını yazmışlar, onları okuyalım diye kaide koymuşlar, tekkemizde onları okuyoruz.

Bugün de *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 45. sahifesinin 19. hadisinde kalmış benden önce ders yapan kardeşlerimiz. Oradan itibaren okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasından ve izahına başlanmadan önce boynumuzun borcu olan ve severek yaptığımız vazifelerimiz var. Başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-ı pâkine nacizane, âcizane bizlerden hediye-i Kur'âniyye olsun diye ve onun mübarek âline, pak ashabının ve hassaten mânevî varisleri,

ümmetin eminleri, peygamberlerin halifeleri makamında olan meşâyih-ı mürşid-i kâmilînimiz, meşâyih-ı vâsilînimizin ruhlarına, Ebû Bekri Sıddîk ve Aliyyü'l-Mürtezâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretlerine kadar turuk-ı aliyemizden güzeran eylemiş olan silsilemiz mensubu meşayihimiz ve onlara bağlı halifelerinin ve tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu kitabı te'lif etmiş olan Gümüşhânevî Hocamızın ruhuna, bu kitabın içindeki hadîs-i şerîflerin toplanmasına ve bize kadar nakledilmesinde emeği geçmiş olan alimlerin ve râvilerin ruhlarına;

Bu diyarları Allah yolunda mallarını ve canlarını sarf ederek feth etmiş, İslâmlaştırmış ve bize emanet etmiş ve yadigar bırakmış olan mübarek ecdadımıza, Fatih Sultan Mehmed Hân'a, onun mübarek ordusuna, ondan sonra buraları tekrar tekrar savunmuş ve İslâm'ı Avrupa'nın içlerine kadar götürmüş büyüklerimizin hepsinin ruhlarına, cümle hayır hasenat sahiplerinin meşhur İskenderPaşa hazretlerinin meşhur camii güzel, temiz tutmuş, genişletmiş olan, az çok yardım etmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin sevdiklerinin, istediklerinin, talep ettiklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Sizler ve bizler yaşayan müslümanlar da Rablerinin rızasına uygun, sünnet-i seniyye yolunda yaşayalım, huzûr-u Rabbi'lizzet'in sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye, duamız kabul olsun, niyazımız hasıl olsun,

muradımıza vasıl olalım diye bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup ruhlarına hediye edelim, öyle başlayalım!

a. Helâda Kibleye Dönmeyin!

Mukaddime’de metnini okudğum hadis-i şerif *Râmûzü’l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 45. sayfasınının 19. hadîs-i şerifidir.

Eyüp semtinde medfun olan, başımızın tacı Eyyûb el-Ensârî Efendimiz rivayet etmiş ki, Efendimiz SAS şöyle buyurmuşlar:¹

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ، فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ،
أَوْ الْبَوْلِ، وَلَا

يَسْتَدْبِرُهَا بِفَرْجِهِ

(مالك، طب. ق. عن أبي أيوب)

RE. 45/19 (*İzâ zehebe ehadüküm ile’l-gàiti, evi’l-bevli, felâ yestakbili’l-kıblete, ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî.*)

(*İzâ zehebe ehadüküm ile’l-gàiti, evi’l-bevli*)
“Sizden biriniz büyük abdeste veya küçük

¹ Neseî, *Sünen*, c.I, s.40, no:20; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.414, no:23561; Taberânî *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.IV, s.143, no:3495; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA’dan.

Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, 102, no:500; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.171, no:511; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.361, no:26463; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s..155, no:1957.

abdeste gittiği zaman, (*felâ yestakbili'lkıblete*) yönünü, yüzünü kıbleye dönmesin; (ve *lâ yestedbirhâ bifercihî*) arkasını da kıbleye döndürmesin!”

İslâm dini ve onun özü olan tasavvuf hakkında buyruluyor ki:

الطُّرُقُ كُلُّهَا آدَابٌ .

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) “Tasavvuf tepeden tırnağa edeptir, edep sistemidir.”

Edeplerle, güzel usûllerle, âdâb, ahlâk ile inceliklerle dolu olan bir sistemdir yolumuz. Ve bu incelikler ibadette, günlük hayatta, muamelâtımızda, her şeyimizde hâkimdir. Allah ecdad-ı izâmımızdan, geçmişlerimizden hepsinden razı olsun ki bu âdâbı yaşamışlar, evlerinde tatbik etmişler, hayatlarında tatbik etmişler de biz de onlarda bunu görerek öğrenmişiz. Ve âdâb içinde yetişmişiz.

Biz evlerimizde uygulama yaparken bile yüz numaranın taşını ne tarafa koyacağımıza dikkat ederiz. İyi inşaatçılar, müslüman, mütedeyyin dindar olan müteahhitler buna bile dikkat ederler. Neden? Biz hürmet dolu insanlarız. Müslümanlar tepeden tırnağa Allah sevgisi ile dolu, tepeden tırnağa âdâba riayet eden, tepeden tırnağa saygı dolu insanlardır. Biz Kur'ân-ı Kerîm'in bir harfi yere düşse öpüp başımıza koyarız.

Kavga ediyorlar bizim kardeşlerimiz; hacca gittikleri zaman, Kur'ân'ı yere koyanla kavga

ediyorlar.

“—Yâ utanmıyor musun? Bu Allah’ın kelamı, kaldır onu!” Bakıyorsun, dil de bilmiyor ama yaka paça kavga ediyor. Rız olmuor, göbekten aşığı koymaya rız olmuorlar. O kadar hürmet ederler. Kur’ân’a hürmet ederiz, İslâm harflerine hürmet ederiz, Kâbe-i Müşerrefe’ye hürmet deriz, sahâbe-i kirâma hürmet ederiz. Peygamberlere hürmet ederiz. Bu hürmetimiz onların adını anarken bile kendini gösterir.

Sahabeden bahsederken (*Radıya’llâhu anh*) deriz. Peygamberlerden bahsederken AS deriz. Yani “Selâm olsun ona” demek. Adı Nuh ama; Nuh şöyle dedi, böyle dedi demeyiz. Biz Nuh AS şöyle buyurdu, “Ona selâm olsun!” deriz. Hazret deriz. Saygı ifade edici kelimeler kullanırız.

Bir gün, hatırlıyorum fakültede bir asistan doçent olacak. Profesörler heyeti gelmişler. Cübbelerini giymişler, imtihan edecekler, deneme dersi verecekler. Demişler ki;

“—Hadi bakalım deneme dersi ver ama şöyle hazretsiz, mazretsiz. Şöyle bir anlat bakalım.”

İnsan profesör olunca, doçent olunca, üniversite hocası olunca iş bitmiyor. İslâm terbiyesi görmezse paşa olsa, padişah olsa da bir şey olmaz. İslâm terbiyesi görecek. Ders verecek kimseye,

“—Hazretsiz mazretsiz konuş.” diyor.

“—Yâ ben gavur muyum?”

Ben Hz. Ömer deyince seviyorum da ondan “Hazret” diyorum. Hz. Ebû Hüreyre derken

seviyorum da ondan. Ben bir müsteşrik gibi Nuh, Ali, Veli, Ebû Hüreyre diyemem ki! O benim askerlik arkadaşım mı?

O benim başımın tâcı, ben ona sevgi duyuyorum.

“—Hadi bakalım hazretsiz konuş!” demiş.

Ağlar mısınız, güler misin! Saygısızlığı tavsiye ediyor. Saygı göstermeden anlat, diyor.

Ben babamdan bahsederken saygı göstermeyecek miyim? Anamdan bahsederken saygı göstermeyecek miyim? Göstereceğim. Onlar benim anamdan babamdan daha kıymetli!

Ne var! Hazret demek nezaket. Herkes birbirinin politikada gırtlığına sarılıyor. Balsa ciğerini sökecek, takım ciğer olarak satacak çiviye asıp. Ama konuşurken yine Sayın Demirel, Sayın Ecevit, ısıtır gibi. “Sayın” diyorlar ama ısıtır gibi söylüyorlar. Nezaket oymuş.

Sen “Sayın” diyorsun; biz severek, sayarak “Hazret” diyoruz! AS diyoruz! RA diyoruz edebimiz gereği. Biz camiye hürmet ederiz, konuşmayız; bağırmayız, çağırmayız. Büyüklerimize hürmet ederiz. El öperiz, saygı gösteririz. Hocalarımıza hürmet ederiz.

“—Bir harf öğretenin kölesiyiz!” deriz. Devran değişince ne oldu?

Gitti birisinin elini öptü. Hadi gazetelerde, reis-i cumhurun, onun bunun elini öper filan diye yazdı.

“—Benim hocamdır, öptüm.” dedi.

Böyle terbiye almışız büyüklerimizden. Bu

âdâbtan, bu terbiyeden, bu nezaketten, bu zerafetten, başka diyarlarda misal arasanız bulamazsınız. Bunlar biz müslümanlara mahsus elhamdü lillâh. İslâm diyarında olan şeyler.

Kıymetli bunlar! Altın gibi, gümüş gibi, mücevher gibi, Topkapı Sarayı'ndaki eşyalar gibi... Bir milyon liraya, bir milyar liraya satılan tablolar gibi kıymetli bunlar.

Örf, âdet satılmaz. Parayla alınmaz, verilmez. Ama bunların başka dünyada emsali yoktur. Bizim dedelerimizin kurduğu medeniyet cihan medeniyeti. Bizim dedelerimizin âdâbı, ahlâkı elhamdü lillâh göz kamaştırarak nezaket, zerafet timsali... Kadınıımız da erkeğimiz de, karımız da kocamız da, hocamız da talebemiz de, cemaatimiz de imamımız da... Biz tepeden tırnağa âdâbız.

Hocasının karşısında, babasının karşısında sigara içmez. Adam sigara tiryakisi, Allah kurtarsın, kendisini yavaş yavaş öldürüyor içerek ama babasının yanında içmez, edep öyle.

Oturmaz.

“—Yahu otur, yemek yiyelim, sen de otur!” “—Yok. Ben hizmet edeyim müsaade ederseniz.” El pençe divan dururlar. Bunlar güzel şeyler.

Birisi de nedir? Kâbe-i Müşerrefe, şerefli. Allah tarafından şeref bahsedilmiş olan Kâbe, Kâbe'miz.

Aman Kâbe'm, canım Kâbe'm Varsam sana yüzüm sürsem.

Kâbe-i Müşerrefe'miz, seviyoruz. Onun

istikametini bile seviyoruz. Onun istikametine bile hürmet ederiz. Biz namazda o tarafa döneriz ve o tarafa saygısızlık etmeyiz. Gönül gözünden perdeler kalksın. Bak, Kâbe'yi gör. Şu istikamette Kâbe. Oraya hürmetsizlik eder mi? Bu âdâbın aslı nedir?

Ariflikten kaynaklanıyor bu. Arif olan bilir ki; yalnız olduğu yerde bile yalnız değildir. Allah kendisini görüyor. Melekleri var omuzunda, sağında, solunda, gözünde, her yerinde. O kadar kalabalıkta insan edepsizlik yaptı mı serapa edeple durur. Neden? Çünkü topluluk içinde. İmanından, irfanından doğan bir muhiti gönül gözüyle görüyor. Elbette edepli olacak.

Mü'min insan edepli olur! Başkası yalnız olduğunda her türlü edepsizliği yapar. Biz yapmayız. Biz Kâbe'nin istikametine bile Kâbe'yi görüyor gibi hürmet ederiz. Şimdi ben öyle bir tarafa doğru bu ihtiyaçlarımı giderecek bir şey yapar mıyım? Yapmam! Ama bu edebin kaynağı, bu edebin menbaı, gürül gürül fışkırdığı, şırl şırl aktığı edebin kaynağı neresi?

Peygamber SAS ne güzel buyurmuştur: Tabii beşerdir, ihtiyaçları vardır. Büyük abdeste küçük abdeste gidilir. Tamam. Herkesin başında olan bir hadise bu ama, orada bile Kâbe-i Müşerrefe'ye hürmet ediyor. O cihete hürmet ediyor. Yüzünü de dönmüyor. Arkasını da dönmüyor. Ona hürmet ediyor.

Neden? Az önce anlattığım irfan sebebindendir. Ondan sonra nice nice âdâbı vardır, erkânı, hikmeti, sebebi vardır. İşte biz böyle her

işimize, her attığımız adımda, her sözümüzde, her hitabımızda bir güzel âdâba sahibiz. Bunların kıymetini bilin.

Bizim eve akrabadan birisi geldi. Duvara rahmetli valide

hanımdan, hocamızdan kalma bir aynayı asmışız. Kenarı sarı yaldızlı, bir tarafı da kırılmış ayna işte. Kırık bir ayna ama hocamızdan kalmış diye ondan yadigâr eşya diye seviyoruz. Akraha dedi ki:

“—Bunun antika olduğunu biliyor musun?”

“—Yok, bilmiyorum.” dedim.

Küçücük bir kupa, kalmış şöyle:

“—Bunun antika olduğunu biliyor musun?” dedi.

“—Yok, bilmiyorum.” dedim.

Yani antika ha öyle mi?

“—Aman, çocuklar kırmadan al bunu dolabın içine!2 dedim hanıma.

Neden? Antika, kıymetli.

Bizim bu örflerimiz âdetlerimiz de böyle. Milyonluk, milyarlık, antikadır. Bunları koruyun, bunlara riayet edin. Bunlara dikkat edin. Evinize girerken, çıkarken, sözünüzde konuşmanızda; tamam bu bizim antikamız, bizim usûlümüz, bizim erkânımızdır diye bunlara riayet edin. Nasıl Amerikalı kendi hâlet-i rûhiyesini ortaya koyuyor. Bugün gazetelerde vardı, blue jean'den, mavi renkli o kot kumaştan çeşit çeşit kıyafetler... Büyük bir moda olduğunu söylüyor. Hatta ben de onu

giyinen arkadaşlarıma diyorum ki:

“—Bekleyin. Yakında ben de blue jean’den cübbe yapacağım, blue jean’den sarık saracağım.” diye şaka yapıyorum.

Ne yaptı bu Amerikalı? Hoşuma gidiyor. Nesi hoşuma gidiyor? Amerikalının inadı hoşuma gidiyor.

“—Siz ütülü pantolon mu giyiyorsunuz? Benim aklıma öyle şey girmez. Siz kravat mı takıyorsunuz? Ben onu sevmem! Ben böyle ütüsüz gezerim, dizi delik gezerim, poposu yırtık gezerim. Herkes cebi buraya mı koyuyor; hayır! Ben buraya koyarım! Paçamın yanına koyarım, şuraya koyarım, buraya koyarım. İnat ediyor.

Herkes fıruk giyecek, boğazını sıkıyor. Böyle gırtlığından nefes alamayacak durumda; o yakayı bağı açmış. Herkes aman ütü, kolalı gömlek vesaire ile uğraşırken; bırak ütüyü diye cebine doları doldurmuş efe efe dolaşıyor.

Ya biz Müslümanız, biz ondan daha efeyiz! Bizim kahramanlığımız efeliğimiz. Ben de dinin yolunda; imanın yolunda

neyse usûlüm onu yaparım. Sakalsa sakal, cüb-beyse cübbe, sarıksa sarık... Örfse örf, âdet-se âdet... Hazretse hazret, *radiyallahu anh* ise *radiya’llahu anh*, aleyhi’s-selâm ise aleyhi’s-salât. Benim usûlüm budur arkadaş diyebil-meliyim. Benim de bu vefam olmalı. Vefalılık, yolunun doğru olduğunu bilip, kimseden aşağı-lık kompleksine düşmeden, eksikliği hissetme-den, kendisi yoluna sımsıkı sarılıp yürümek.

Geçen toplantılarda, konuşmalarda söylediğimi hatırlıyorum. Yahudi bir avuç insan yeryüzünde. Ne diyor?

“—Hahamın kestiği etten başka eti yemem.”

Haham kesecek, yahudi din adamı kesecek, üstüne damga da vuracak.

“—Tamam, bu benim tarafımdan kesilmiştir, yahudilik usûlüne uygun kesilmiştir.” diyecek. “Bu damga olmazsa ben bu eti yemem!” diye diretiyor.

Uçaklarda bakıyorsun yahudilere mahsus yemek. Nerede bakıyorsun? Beyne’l-milel seyahatlerde. Niye sen müslüman olarak;

“—Ben İslâmî olmayan şeyi yemem!” diye diretmiyorsun da bu adamların burnunu yere sürtmüyorsun?

Niye uçakta bilet alırken;

“—İslâmî usûlle yapılmış yemek yerim ben, başka yemek yemem!” diye not ettirmiyorsun?

“—Almam senin biletini!” dese, hepsi etrafında pervane gibi dönecek, “Paşam nasıl istersin, ne emredersin efendim?” diyecek.

Sen ses çıkartmıyorsun, sana getiriyor domuz etini yediriyor. Sığır eti bile olsa, bu İslâmî usûlle kesilmiş mi? Allah adına mı kesilmiş? *Bi’smi’llahi allàhu ekber* diye mi kesilmiş? Yoksa kafasına bir tokmak vurulmuş, hayvan boğulmuş, öyle mi kesilmiş? Böyle mi öldürülmüş? O önemli!

“—Bu sığır etidir, domuz eti yok içinde yemeğin...”

İçinde domuz eti yok ama dangalak, biz sığır eti düzgün kesilmezse de yemeyiz. Ama bunu anlatmamız lazım, söylememiz lazım, istememiz lazım. Kendi kendimizi bilmemiz ve kendimizi saydırtmamız lazım. Karşı tarafa:

“—Binmiyorum senin uçağına! Almıyorum senin malını!” dememiz lazım. Bak, “Almıyorum malını!” de, nasıl yalvaracak.

Thatcher İngiliz eski başbakanı, mal satmaya geliyormuş bize. Onların dinleri, imanları para olduğu için malını almazsan ölürler. “Aman ne olur al.” diye yalvarmaya başlarlar. Para, dinleri imanları para! Mabetleri banka, tapınakları banka! Onun için direteceksin. Arkadaş ben daire alacağım ama yüz numarası benim usûlüme göre mi, değil mi? Tamam, senin dairene bakmıyorum. Müteahhitler etrafında pervane gibi dolaşır. Aman müslüman hacı babalar bizim daireleri almaz. Bak ne güzel yaparlar o zaman. Bu ne biçim ev böyle, haremligi nerede, selamligi nerede? Ne haremligi, selamligi işte koca salon. Kadın erkek hepsi dolsun. Hem dans etsinler hem birbirlerine sarmaş dolaş otursunlar. “Almıyorum böyle evi. Haremlikli, selamlıklı istiyorum ben. Var mı erkekleri oturtacağım, kadınları da oturtacağım bir yer?” dersin mecburen yapar.

Türkiye'nin yüzde doksan dokuzu müslüman. Şakır şakır her istediğini yaptırırısın. Ama istemiyorsun, istemesini bilmiyorsun, yaptırmasını bilmiyorsun. Fedakârlık fedakârlık, taviz taviz. Geri adım geri adım attıkça o da bir adım öne geliyor. Bir geri adım daha atıyorsun. Bir adım

daha öne geliyor, sana geliyor. Sen kaybediyorsun, kendi arazinden kaybediyorsun. Sen bir ileri adım at! Şöyle istiyorum de! O bir adım gilesin. İleri bir adım daha at! Şöyle istiyorum de! Bunu öğrenmek lazım.

Küçük bir misal ama küçük bir misalden büyük dersler çıkıyor:

“—Ben yüz numaramı şöyle isterim. Ben kibleye saygısızlığa tahammül edemem. Kâbe-i Müşerrefe benim canım gibi sevdiğim bir yerdir. Ben namazda o tarafa dönüyorum. Oraya saygısızlık yaptırtmam!” demek lâzım.

Hadîs-i şerîfleri topladı eskiden alimler. Ankara’da hadis bilen kimse varmış; hadi oraya... Semerkant’ta hadis bilen biri varmış; hadi oraya... Mısır’da hadis bilen biri varmış; hadi oraya... Diyar diyar toplamışlar bu hadîs-i şerîfleri. Bir hadis için seyahat etmişler. Çok sevaplı... Peygamber Efendimiz’in bir sözünü sağlam bir kaynaktan öğrenmek için seyahat yapıyor.

Birisine demişler ki:

“—Filanca yerde bir alim var, hadîs-i şerîf rivayet ediyor.”

“—Ha gideyim, ondan hadis alayım.”

Onun yanına kadar gitmiş. Adamı sokakta takip etmiş. Tam arkasından yetişeceğim filan diye yanına giderken bakmış ki, adam kibleye doğru tükürmüştü.

“—Aaa! Bu ne biçim hadis alimi? Kible tarafına hürmet etmesini bile bilmiyor.” demiş, dönmüş

gitmiş.

O kadar seyahat edip yanına kadar vardığı halde, “Kible tarafına hürmet etmesini bilmeyen bir hadis aliminden ben hadis yazmam!” demiş. Kalkmış gitmiş. Eskiden bunlara dikkat etmişler.

Şimdi biz desek ki:

“—Arkadaş biz böyle sefer tası gibi apartman istemeyiz.”

“—Ya ne istersin?”

“—Ben müstakil, bahçeli ev isterim. Benim evimde yüz numara namaz kıldığım odanın yanında olmaz. Benim yüz numaram bahçemin öbür ucunda olur. Dedelerimiz öyle yapmış. Ben bahçeli ev isterim yüz numarası dışarıda isterim. Yönünü şöyle isterim!” desek ne olur?

Şehirler böyle sıkış tepiş, asker bavulu gibi dolmaz. Onu da sığdıralım, bunu da sığdıralım. Gel şunun üstüne otur. Kapanmıyor bavul, hadi bakalım. Onun gibi...

Nedir bu şehirlerin hâli? Çocuklar oynayacak yer bulamıyor. Bu etrafı bir bilseydiniz eskiden siz. Ben şu İskenderpaşa'nın etrafını bilirim. 30 yıl önce, 40 yıl önce buraları bağ bahçeydi, bostandı. Bahçelikti, meyveler vardı. Ahşap köşkler vardı. Bir dönüm, iki dönüm bahçeler vardı. Şimdi sefertası gibi üst üste, üst üste...

Biz hamsi miyiz böyle üst üste istif ediliyoruz? Kasaya istif edilir gibi. Çocuğumuz hava almayacak mı? Benim hanımım temiz hava görmeyecek mi?

Öyle yapıldı, sığıldı şehirlere. Sıkıştırılmasaydı,

böyle kat verilmeseydi, tertemiz olsaydı, geniş olsaydı. Arabalar böyle doldurmazdı. Caddeler bu kadar sıkışık olmazdı. Yeni semtler usûlü ile yapılmış olurdu.

Kendi usûllerimize sadık değiliz.

“—Ben bunu böyle görmüşüm dedemden, böyle isterim!” desek birçok mesele hallolacak.

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe ama bu prensibi unutmayalım: İslâm’a sımsıkı sarılacağız ve İslâm’ın prensiplerini karşımızdakinden isteyeceğiz.

“—Arkadaş, ben besmele ile kesilmiş et isterim!”

“—Arkadaş, ben evimi şöyle ev isterim!”

“—Arkadaş, ben giyimimi şöyle giyim isterim!”

“—Arkadaş, ben şu işi şöyle istiyorum!” diye İslâm’ın damgası vurulmuş şeyi isteyeceğiz.

Öğreteceğiz. Öğretmedir bu aynı zamanda, teşviktir. Her zaman söylüyorum, ben ilk duyduğum zaman sarsıldım, titredim; Birisi münafık bir adama, (*Yâ seyyidî*) ‘Efendim’ dese, Arş-ı A’lâ sallanır, titrer diyor Peygamber Efendimiz.

“—Allah’ın sevmediği bir münâfığa nasıl olur da efendim dedi, seyyid dedi!” diye Arş-ı A’lâ sallanır diyor!

Demek ki, sözle bile yüz vermeyeceksin. Taviz vermeyeceksin, efendim demeyeceksin!

Bu hadisi duydum; ben şimdi üniversitede hocayım, profesörüm. Etrafımda profesörler var, Efendi’siz konuşacağım diye bir hal oluyorum,

konuşmamı şaşırıdım. Çünkü “Efendim” desem Arş-ı A’lâ sallanacak diye korkuyorum. Efendim demeye de alışılmış:

“—Alo, buyurun efendim, ne dediniz efendim?”

Hep efendime alışmışız. Karşındaki efendin mi? Değil! Ciğeri beş para etmez. Belki kedilere versen o bile almaz. Ne yapacağız? Prensiplerimize sadık olacağız. Unutmayalım bunu inşaallah...

b. Tuvalette Taşla Temizlenmek

İkinci hadîs-i şerîf:²

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ، فَلْيَذْهَبْ مَعَهُ بِثَلَاثَةِ
أَحْجَارٍ يَسْتَطِيبُ

بِهِنَّ، فَإِنَّهَا تَجْزِي عَنْهُ

(حم. د. ن. عن عائشة)

RE. 45/20 (İzâ zehebe ehadüküm ile’l-gàiti, felyezheb meahu biselâseti ahcârin yestatîbu bihinne, feinnehâ tuczîü anhü.)

Bu hadîs-i şerîf de bir büyük prensibin tezahürüdür. İslâm’ın en büyük prensiplerinden biri nedir?

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.58, no:36; Neseî, *Sünen*, c.I, s.85, no:44; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.133, no:25056; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.103, no:503; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.180, no:670; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.352, no:26403; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.155, no:1956.

Temizlik prensibidir. Müslüman temiz olacak. Ne bakımdan temiz olacak? Her bakımdan. Diş temiz olacak, misvaklanacak, koltuk altı temiz olacak, kazıyacak, kasıkları temiz olacak, tırnakları temiz olacak, tırnakların altında pislik olmayacak, her şeyi temiz olacak. Yıkanacak, kokmayacak. Tertemiz olacak. Maddeten temiz olacak. Kalben temiz olacak, ruhen temiz olacak. Niyeten temiz olacak. İşte mühim olan kalp temizliği. Mühim ama beden temizliği de mühim, o da olacak.

Evi temiz olacak, barkı temiz olacak, elbisesi temiz olacak. Elbise temiz olmayınca namaz kabul oluyor mu? Olmaz. Elbise pis olsa, çişli olsa mesela, namaz kabul olur mu? Olamaz!

Çok usûlüne uygun kıldım hocam, takvâ ile kıldım, Allahu ekber dedim. Boynumu büktüm, ağladım, duygulandım. Ne yaparsan yap, elbisen temiz değil; yallah. Yeniden kıl. Çıkar onu temizle, ondan sonra kıl!

Elbise temizliği de önemli, tırnak temizliği de önemli, diş temizliği de önemli, hepsi önemli, her şey önemli. Temiz olacak. Müslüman temiz olacak ama bizim bugünkü hâlimize el-hamdü lillâh, çok şükür ki biz bugün güzel bir diyardayız. Dedelerimizden Allah razı olsun. İkincisi; suyu var, iklimi hoş, çeşmesi var ve saire... Güzel bir diyardayız.

Eskiler hamamlar yapmışlar, çeşmeler yaptırmışlar, şimdi de belediyeler evlere kadar suyu getirmiş. Ama su gelmeseydi bile şu satın aldığımız yer, şu camiye kattığımız yer altında

kuyu var. Şu arka tarafta defne ağacının dibinde kuyu vardır. Zaten temiz, belediye getirmemiş olsaydı bile suyumuz var.

Belde güzel ama bir de beldenin mahrumiyetli yerleri var. Hicaz-ı Şerîf güzel bir diyar ama gel bakalım orada buradaki çeşmeleri bul. Buradaki suları bul. Buradaki yeşilliği bul. Çöl, taş, imkân yok. Şimdi bu zavallı kardeşlerimiz ne yapacak? Fakir, para yok, ticaret yok, su, ot, ağaç yok ve saire. Gene temizliğe riayet edecek, elinden geldiğince bin dört yüz yıl öncenin imkânları neyse.

Şimdi diyor ki Peygamber Efendimiz bunu anlattıktan sonra, bu hadîs-i şerîfin mânasını söyleyeyim: “Sizden biriniz büyük abdeste gittiği zaman üç tane taşla beraber gitsin. Bununla kendisini güzelleştirsın, temizlensin.” demek istiyor. Bu üç tanesi yeter, vesvese de yapma demek.

“—Hocam ben 30 tane taş topladım, içimde bir itminan olsun diye...”

Edepsizliği bırak, üç tane yeter diyor işte Peygamber Efendimiz. İşi üç tanesiyle hallet. İşi vesveseye döküp de çığırından çıkartma! İslâm mâkulluk dini. Mâkul olacaksın.

Ben bizim arkadaşları derledim, toparladım Isparta'nın yaylasında göl kenarında bir yerde çadırlı bir tatil yaptırdım Eylül'de... Neden?

Bir mahrumiyete alışsınlar diye. Biraz soğuğa alışsınlar, biraz dış havaya alışsınlar, biraz sıkıntıya alışsınlar, öğrensinler diye.

Dağ başında kaldın, otobüsün bozuldu, uçak düştü, paraşütle atladın. Hani Robinson'un yüzüp de bir adaya çıktığı gibi. Çeşitli sıkıntılar olabilir.

Temizliği nasıl sağlayacak?

Su bulursan su ile sağlarsın, su bulamazsan taşla sağlarsın ve saire. Ama temiz olacaksın. En mahrumiyetli yerde bile pırıl pırıl tertemiz olacaksın. Peygamberimiz'in zamanında Banat fırçaları yoktu. Lüks fırçalar yoktu. Avrupa'dan gelen diş fırçaları yoktu.

Ne vardı? Ağacın dalı vardı. Ağacın dalını kesiyorlardı. Lifleri telleniyordu, onunla misvaklanıyorlardı. İnci gibiydi dişleri.

Hem de öyle mübarek bir ağaçmış ki misvak, dişleri arasındaki asitleri söndürüyormuş, baz özelliğindeymiş; dişe, diş etlerine şifa veriyor. Birtakım hastalıkları iyi ediyor, bak sen! Peygamber Efendimiz'e tâbi olursan, Allah seni nerelerden kayırıyor! Hiç bilmediğin yerden. Sen dalla, dal parçasıyla dişini temizliyorsun; Allah'ın sana midedeki, diş etlerindeki hastalıklara şifa veriyor

Bugün şu medenî dünyada insanların yüzde yetmişi mi dediler, yüzde doksanı mı dediler, diş etlerinin köklerinde *piyore* denilen bir hastalık varmış. İltihap varmış, hastaymış. Eskiden yoktu. Peygamber Efendimiz zamanında veya Müslümanlığın âdetlerinin uygulandığı zamanlarda yok. Neden? Misvak o hastalığı engelliyormuş, antiseptik. Allah'ın şifalı bir şeyi demek ki.

İmkânı varken insanın temiz, pak, güzel giyinmesi güzel!

İmkânı yokken de yine tertemiz olacak, pırıl pırıl olacak, ağzı kokmayacak, dişleri sarı olmayacak. Teke gibi kokmayacak ayakları, hani fıkra var: Adam çadırın içine çok kokulu, azılı bir teke koymuş, kapısına da bir levha asmış: “Burada üç dakika durabilene şu kadar para mükâfatı var!” diye. Giren duramıyor, o kadar. Kaçıp gidiyor tekenin kokusundan. Birisi girmiş, Anadolu’dan birisi, herkes ne zaman çıkacak diye bekliyor. Bakmışlar biraz sonra teke kaçıyor.

Şimdi böyle ayakla camiye gelinir mi?

Vazgeçemiyor o çorabından, patates gibi delikler var, terden de akmış kokmuş. Onu da bırakamıyor camiye geliyor, halılara basıyor, basıyor, basıyor tâ öne kadar geliyor. Sen de arkasında namaz kılacaksın, fesübhanallah! Estağfirullah! Burnunun direği kırılıyor insanın!

İslâm bu mu? Hayır! Çıplak ayakla bile namaz kılmanın mahzuru yok. Hiçbir mahzuru yok. Şâfiîlere göre daha sevap çorapsız. İmam efendi mihraba geçse, *Allahu ekber* dese, çorapsız kıldı diye bir mahzuru var mı? Yok. Bir mahzuru yok. Ama bu çirkin kokulu çorapla mahzuru var.

Pabucunun içine koy, hiç olmazsa yıka! Su sıkıntısı yok. Her gün yıka. Akşam yıka, sabah giy. Birisi sabaha kadar kurumazsa iki tane çorabın olsun, her şeyin çaresi var. Yeter ki insanın içinde temizlik duygusu olsun. Merakı olsun.

İşte müslümanın gönlündeki duygulardan bir tanesi temizlik duygusu olacak. Vücudu temiz olacak, bacağı temiz olacak, saçı temiz olacak, tırnağı temiz olacak, dişi temiz olacak. Kılı temiz olacak, her şeyi temiz olacak muhterem kardeşlerim.

İnsan öyle yaratılmış. Büyük abdest, küçük abdest meseleleri oluyor. Oralar da temiz olacak, oraları da yıkayacak, temizleyecek. Su varsa yıkayacak, su yoksa başka türlü şekillerle yine temizleyecek. Temiz olacak, pis olmayacak.

Başka konuya geçiyor şimdi. Bazı şeyler insana ayıp gibi gelir. Nâhoş gibi gelir ama halkın eğitiminde bunlar da lazım. Kimisi bilmez bunu, Avrupalılar bilmez bunu, bu işi bilmez. Alt yıkamasını bilmez. Sosyeteden birisi söylemiş bizim ilahiyat fakültesinden bir arkadaşımıza, işte müslüman yıkar, tertemiz taharetlenir, temizlenir, kurular filan.

“—Siz ne yaparsınız?” diye sormuş.

“—Biz de sık sık don değiştiririz.” demiş.

Tüh edepsiz! Pis pis, koka koka öyle dolaşacak, sonra fazla kirlenince don değiştirecek. Böyle temizlik mi olur? Sosyetenin temizliği temizlik mi?

Ama şimdi evinde suyu olan sabah akşam duş yapıyor. Herhalde eskisi gibi şey yapmıyor. Ama o temizlik işte. Bizim dedelerimizin geldikleri yerde, müslümanın, Türk'ün, dedemizin olduğu yerde ne var?

Hamam var, cami var, şadırvan var. Mutlaka su ile beraber müslümanın hayatı. Bunlar iftihar edilecek şeyler. İftihar ediyoruz. Elhamdülillah İslâm'ın büyüklüğü ile temizliği ile dedelerimizin nezaket ve zerafeti ile iftihar ediyoruz. Baron de Busbecq geliyor. 16. Yüzyıl'da, Kanunî devrinde, Osmanlı diyarını geziyor. Aman

diyor, kitabını yazmış, müslümanlara misafir olun! Mis gibidir evleri, yastıkları tertemizdir. Yorganları pırıl pırıldır. Böyle bembeyazdır. Burcu burcu kokar. Sakın diyor, Ermenilerin, Rumların evlerine misafir olmayın! Leş gibidir diyor. Bak farkı o bile hemen fark ediyor.

Sonra Ermeniler, Rumlar aldatırlar sizi diyor. Rumlara dindaşım diye giderseniz, kazık atar demek istiyor. Mânası o. Müslümana gidin, o tok gözlüdür diyor! Para bile almaz sizden diyor! Misafirperverdir diyor. Efendidir diyor. Dedelerimiz ispat etmiş. Dosta düşmana bunu anlatmış.

c. Kötü Rüeyayı Yorumlamayın!

Üçüncü hadîs-i şerîf muhterem kardeşlerim!

Ebû Hüreyre RA Hazretlerinden. Şimdi üç tane hadîs-i şerîf peş peşe rüyalarla ilgili. Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:³

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةَ، فَلْيُفَسِّرْهَا،
وَلْيُخْبِرْ بِهَا؛ وَإِذَا رَأَى

³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.364, no:41392; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.159, no:1964.

الرُّؤْيَا الْقَبِيحَةَ، فَلَا يُفَسِّرُهَا، وَلَا يُخْبِرُ بِهَا

(ت. عن أبي هريرة)

RE. 45/21 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete, felyüfessirhâ, velyuhbir bihâ; ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate, felâ yüfessirhâ, ve lâ yuhbir bihâ.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete*) “Sizden biriniz güzel bir rüya görürse, (*felyüfessirhâ*) bunu yorumlasın. Rüya yormak diyoruz ya, tabir etmek, tabir etsin. (*Velyuhbir bihâ*) Başkasına da anlatsın!”

(*Ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate*) “Kötü bir rüya görürse, (*felâ yüfessirhâ*) bunu yorumlamasın, (*ve lâ yuhbir bihâ*) ve başkasına da söylemesin, kalsın, kapansın!” diyor.

Biz hadis kitaplarında hadisleri böyle sırayla okurken, konu değişiyor. Rüya kısmına geliyor. Abdest alma kısmına geliyor, namaz kısmına geliyor, cihat kısmına geliyor. İlim kısmına gelebiliyor. Konu değişiyor. Rüya önemli bir husus. Bunu önemsiz saymayın. İşimiz rüyalarla mı demeyin. Rüya peygamberliğin kırk altıda biri...

Efendimiz, peygamber olmadan önce gördükleri rüyalar aynen çıkardı. Hem de sabahın aydınlığı gibi çıkardı. Akşam bir rüya görsün, tak aynen çıkardı. Olmadan görürdü. Rüya önemli bir haber kaynağıdır. Güzel rüya önemlidir. Ama rüyanın Rahmânî'si vardır, şeytânîsi vardır, nefsânîsi vardır. Çeşitleri vardır. Onu erbabı bilir.

Rüyanın hak olduğuna Yusuf AS'ın rüyası Kur'ân-ı Kerîm'den şahittir. İbrahim AS'ın rüyası şahittir. Hatta Firavun'un rüyası bahis konusudur, geçmiştir.

Hadîs-i şerîflerde vardır. Rüya haktır. Rüya inkâr edilmez. Rüyanın birtakım esrarengiz tarafları vardır. Rüya bilmediğimiz âlemlerden bu tarafa açılan bir penceredir. Bir haberdir. Erbabı onu daha iyi bilir. Benim kendi şahsî hayatımdan misaller vardır. Sizin şahsî hayatınızdaki misaller vardır. Ama rüya herkese anlatılmaz.

Bir kere laubali insana rüya anlatılmaz. Dalga geçecek. Alaya alacak, lambur lumbur ileri geri konuşacak! Böyle adama hiç anlatılmaz rüya. Cıvık adama anlatılmaz. Ciddi insana anlatılır bir. Sonra rüya tefsir edenin tefsirine göre çıkar. Onun için rüyayı hayra yormak, güzel yormak çok önemli ince ilimdir.

Misal şu bizim Sultanahmet Camii'ni yaptıran mübarek derviş sultandır o. Aziz Mahmud Hüdayi Hazretleri'ne bağlı olan bir eli tesbihli bir sultandır, I. Sultan Ahmed.

*Dil hânesi pürnûr olur, envâr-ı zikrullâh ile
İklîm-i dil ma'mur olur, i'mâr-ı zikrullah ile...*

Çok mübarek bir insan. Rüya görmüş, Allah hayır eylesin, ne rüya görmüş? Nemçe kralı ile güreşmişler. Nemçe kralı kim? Avusturya. Rüyada bu Sultan Ahmed, Nemçe kralı ile güreşe tutuşmuşlar. Nemçe kralı tutmuş bunu, sırtını yere yapıştırmış. Üzölmüş. Sabah kalkıyor. Eyvah! Acaba Nemçe kralı ile savaşıcağım da beni yenecek mi? Ödü patlamış. Korkmuş. Bakın

çok önemli bir rüya, iyi dinleyin!

Aziz Mahmud Hüdayi Efendimiz'e anlatıyorlar rüyalarını:

“—Hocam böyle bir rüya gördüm.”

Şeyhi onun Aziz Mahmud Hüdayi hazretleri. Elpençe divan duruyor karşısında, istersen padişahlığı bırakayım demiş. Yok, vazifeye devam demiş. Üsküdar'da karşılaşmışlar. Atından inmiş, şeyhini bindirmiş. Atın önünde seyis gibi gidiyor. Öyle adam. Öyle büyük insanlar. Öyle mübarek insanlar. Demiş, hocam böyle bir rüya gördüm. Perişan. Aziz Mahmud Hüdayi Hazretleri ne diyor? Hiç tahmin eder misiniz? Yormaya çalışın, kendi kafanızdan hiç aklınıza gelmez. Demiş ki:

“—Sultanım yer kuvvet demektir. Yer, toprak kuvvet demektir. Çünkü toprağa dayanan kuvvetli oluyor.” Binalar falan hepsi nereye dayanıyor? Havada duran dayanağı az olan lambur lambur yıkılıyor. “Sen bütün sırtını kuvvetli olan yere dayamışsın. Sen kuvvetli olacaksın. Sen düşmanını yeneceksin!” diyor.

Hakikaten de öyle çıkıyor. Büyük bir zafer kazanıyor padişah. Bakın, rüyanın yorumuna: “Vah sultanım, ne yapalım, kaderdir, demek ki seni Nemçe sultanı yenecekmiş. Rüya da öyle çıktı.” demiyor. Rüya çok önemli. İyi kimselere anlatılacak. Güzel tefsir edebilecek kimseye anlatılacak rüya güzelse.

Kötüyse hiç kimseye anlatılmayacak. Efendimiz tavsiye etmiyor. Neden? Bazen rüyalar şeytânî olur. Şeytan insanı üzme için öyle rüya gösterir.

Efendimiz'in yine hadîs-i şerîflerinde bu var. Bu iş uzun bir iştir, burada bırakalım.

d. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim.

Câbir RA'dan rivayet edilmiş, kaynakları kuvvetli. Birçok hadîs-i şerîf kitaplarında var. Efendimiz diyor ki:⁴

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَكْرَهُهَا، فَلْيَبْصُقْ عَنْ
يَسَارِهِ ثَلَاثًا، وَ

لِيَسْتَعِذَّ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا، وَلِيَتَحَوَّلَ عَنْ
جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ

(م. د. ه. عن جابر)

RE. 46/1 (*İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ, fe'l-yeb suk an yesârihi selâsen, ve'l-yestfiz bi'llâhi mine's-şeytâni, ve'l-yetehavvel an cenbihi'llezî kâne aleyhi.*)

(İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ) “Sizden

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.352, no:4199; Ebû Dâvûd, *Sünen*, c.XIII, s.210, no:4368; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.385, no:3898; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7653; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.188, no:4761; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.425, no:6060; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.350, no:14822; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8182; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.319, no:1047; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.337, no:30161; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.315, no:644; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.250, no:4827; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

biriniz, gece hoşla gitmeyen bir rüya görmüşse, (*fe'l-yebsuk an yesârihi selâsen*) uyandığında, sol tarafına 3 defa tüh tüh tüh desin tükürsün. (*Ve'lyesteiz bi'llâhi mine's-şeytâni*) Allah'a şeytandan sığınsın. (*Ve'lyetehavvel an cenbihi'llezî kâne aleyhi*) Ve yattığı kısımdan öbür tarafa dönsün. Hangi tarafına yatıyorduyorsa öbür tarafına çevirsin.” diyor.

Demek ki, hoşuna gitmeyen rüya şeytandan olduğundan. O şeytana karşı tükürüş oluyor. Sembolik bir tükürüş bu. Halının üstüne tükürmek mânası değil. Yanlış anlaşılmasın ve şeytandan Allah'a sığınsın. Çünkü o rüyayı şeytan gösterdi, kafasını karıştırmak, üzme istiyor. Üzmeyi sever. Ondan sonra yattığı durumu da değiştirsin diye tavsiye ediyor.

e. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!

Üçüncü hadîs-i şerîf rüya ile ilgili; Ebû Saîd el-Hudrî Hazretlerinden. Bunun da kaynakları Buhârî, Ahmed İbn-i Hanbel, Tirmizi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ،
فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا،

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XXI, s.430, no:6523; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.351, no:3375; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7652; Ahmed İbn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.8, no:11069; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8181; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.513, no:1363; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.365, no:41396; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.162, no:1971.

وَلِيُحَدِّثُ بِهَا؛ وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ،
فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ،

فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا، وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ، فَإِنَّهَا
لَا تَضُرُّهُ

(حم.خ.ه. عن أبي سعيد)

RE. 46/2 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ, feinnemâ hiye mina'llâhi, felyahmedi'llâhe aleyhâ, ve'l-yuhaddis bihâ; ve izâ raâ gayra zâlike mimmâ yekrehu, feinnemâ hiye mine'ş-şeytân, felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ, ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ*)
“Sizden biriniz seveceği, hoşuna gideceği bir rüya görmüş ise, (*feinnemâ hiye mina'llâhi*) bu Allah'tandır.”

Hoş bir rüya gördü. Feyizlere gark oldu, nur içinde kaldı. Tatlı, sabahleyin de uykudan uyandı, tamam güzel. Bu Allah'tandır. (*Felyahmedi'llâhe aleyhâ*) “Bu rüyadan dolayı Allah'a hamd etsin. “Yâ Rabbi çok şükür! Bu rüyayı bana gösterdin.” desin. (*Ve'lyuhaddis bihâ*) Onu başkalarına anlatsın, şöyle bir rüya gördüm, hayırdır inşaallah.” diye.

(*Ve izâ raâ gayre zâlike*) “Bundan başka bir rüya görse, yani sevmediği demek...” Sevdiği bir rüya görürse hamd edecek. O zaman bundan başka dediği sevmediği oluyor.

“Bundan gayrısını görürse, (*mimmâ yekrehu*) hoşuna gitmeyecek cinsten, kabilinden başkasını görürse, (*feinnemâ hiye mine’ş-şeytân*) o da şeytandandır.” Çünkü şeytan insanın içinde, damarlarının içinde dolaşiyor. Sağa sola sataşiyor. Aklına baskı yapıyor. Bu şeytandandır. (*Felyestaiz bi’llâhi min şerrihâ*) “Bu rüyanın şerrinden, kötü olarak tezahür etmesinden Allah’a sığınsın. (*Ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*) Başkasına hiç anlatmasın, hiçbir kimseye anlatmasın. Çünkü anlatmazsa zarar vermez. Anlatmaması lazım!”

Biliyorsunuz, Yusuf AS’a iki kişi hapiste rüyasını anlattı, ikisini de tefsir etti; çıktı.

f. Nazarı Önlemek İçin Dua

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe. Bundan sonra 46. sayfaya geçmiş olduk:

Bu da Sehl RA’dan, babasının ismi zikredilmemiş. Âmir İbn Rebîa’dan da rivayet edilmiş başka bir sahabi radiyallahu anhumâ. Bu da bir başka konuya geçtik şimdi. Efendimiz’in bir başka nasihatinde ne buyuruyor Peygamber Efendimiz:

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مَالِهِ، أَوْ مِنْ أَخِيهِ،
مَا يُعْجِبُهُ، فَلْيَدْعُ

لَهُ بِالْبَرَكَاتِ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ

(ع. طب. ك. عن عامر بن ربيعة)

RE. 46/3 (İzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi, mâ yu'cibuhû, felyed'u lehû bi'l-bereketi, feinne'l-ayne hakkun.

(*İzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi, mâ yu'cibuhû*) “Sizden biriniz kendisinde, malında yahut müslüman kardeşinde, arkadaşında hoşuna giden bir şey gördüğünde, ‘Allah bereket versin, Allah mübarek etsin! Hayırlı mübarek olsun!’ diye o güzel gördüğü şey için dua etsin; (*feinne'l-ayne hakkun*) çünkü göz değmesi nazar değmesi haktır.”

Güzel bir şey başkasının gözüne takılırsa, nazar değebilir. Haktır! Ya benim bakmamla, o adamın felâkete uğramasının ne alâkası var?

Öyle bir ilgisi var ki onun esrarını bu asrın fizikçileri bulamadılar ise, ilerideki asırda belki bulacaklar ama biz biliyoruz. Tâ eskilerden beri bizim bir hacı amca var, Göynüklü, o anlattı. Göynük yolunda Taraklı diye bir kasaba var. O kasabada diyor, göz değmesi, nazar değmesi çok olan bir adam vardı. Oturuyorduk diyor, kahvede karşıdan güzel bir atlı geçiyordu. Böyle atın üstünde. demiş ki:

“—Şu süvariye şu atın üzerinden pat düşüreyim mi aşağıya?”

Uzakta oturuyorlar, kahvenin önünde.

“—Hadi düşür bakalım!” demişler.

Bir bakmış, küt! Süvari aşağıda... Nazar haktır. Esrarı, izahı ayrı. Fiziken izah edilir ve kimya ile izah edilir mi, biyoloji bakımından izah edilir

mi ayrı. Fakat vukû buluyor, işte oluyor.

“—Hipnoz var mı yok mu?”

Bir doktor kardeşimiz, mütehassıs doktor kardeşimiz diyor ki;

“—Bunun izahı başka! Var! Oluyor. Ameliyat ediyorum, hipnoz ile uyuttuğumuz adamı apandist ameliyatı yapıyoruz, bademcik ameliyatı yapıyoruz, dişini çekiyoruz adam gık demiyor.”

Uyumuş çünkü iğne batırmadı, şırınga etmedi, uyuşturucuyu şırınga etmedi ama oluyor. Nasıl oluyor? Adama bir şey yapıyorsun uyuyor. Uyumuyor da senin dediğin her şeyi yapıyor. Senin güdümün altına giriyor. Acayip şeyler bunlar ama var. Yüzlerce kitap yazılmış ve uygulaması yapılmakta olan ve bilinen şeyler.

O halde nazar değmesi hak mıdır? Haktır. Ne yapacağız?

Kendisinin güzel bir şeyi varsa malında, güzel bir şey varsa arkadaşında, dua etsin: “Allah bereket versin, Allah mübarek

etsin!” desin, çünkü göz değer.

Benim çok sevdiğim bir arabam vardı böyle, boyası güzeldi, içinin koltuğu güzeldi vs. Volkswagen’di, kaplumbağa arabaydı, çok seviyordum. Ne zaman çamurunu falan yıkasam temizlesem, tak, bir şey oluyordu. Mutlaka ya birisi gelir çizer, ya katran bulaşır ya da birisi çarpar durduğu yerden illa bir şey olurdu.

Babam dedi ki:

“—Evlâdım, sen bunun bir yerini kusurlu bırak, senin nazarın değiyor!” dedi.

Seviyorum ya! Kendisinin bile nazarı değermiş insanın! Haberiniz olsun.

Onun için dua edeceksiniz, “Allah bereket versin. Allah nazardan saklasın. Mařaallah!” diyeceksiniz; nazar olmayacak.

g. Hasta Görünce Edilecek Dua

Beyhakî'nin Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettięine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مُبْتَلَى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ

بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَيْكَ، وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلًا؛
كَانَ شُكْرَ تِلْكَ النِّعْمَةِ

(هـب. عن أبي هريرة)

RE. 46/4 (*İzâ raâ ehadüküm mübtelen fekalê: El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ, kâne şükre tilke'n-nimeti.*)

(*İzâ raâ ehadüküm mübtelen fekalê*) “Sizden biriniz bir hastalığa müptela olmuş, bir derde giriftar olmuş birini gördüğün zaman desin ki:

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.107, no:4443; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.78, no:4724; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.142, no:3509; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.164, no:1976.

(El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ)

Bunu yazın. Arapça'sını yazın, ben mânasını söyleyeyim. Mânası şu:

(El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi) “O Allah’a hamdolsun ki, sana verdiği bu belâyı, bu musibeti bana vermemiş, ben bundan salimim. Sen hastasın, el-hamdü lillâh bende bu yok. Bana bu sıhhati veren Allah’a hamd olsun.”

(Ve faddalenî aleyke ve alâ-kesîrin min ibâdihî tafdîlâ) “Bana böyle sıhhat vermek suretiyle beni senden ve diğer insanlardan sıhhat bakımından üstün durumda kılmış. Bana böyle bir lütf ile ayrı bir üstünlük vermiş olan ve beni hasta etmeyen, bu belâyı uğratmayan Allah’a hamd ü senâlar olsun!” de.

Kendisinin nimetini o nimet alınmış kimseye bakarak anlayacak ve hamd edecek. Hâline bakacak! Dilerse Allah seni de hasta eyler. Dilerse bir bela verir, kapı kapı dolaştırır! Hastane hastane dolaştırır, çeşitli şeyler olabilir. Kıymetini bil! Allah’ın sana verdiği lütfu anla! Böyle derse; *(kâne şükre tilke'n-ni'meti)* “Kendisinin afiyet üzere olması nimetinin şükrü olur böyle demesi...”

Böyle bakacaksınız. Etrafınızda ve üzerinizde Allah’ın nimetlerini fark edeceksiniz. Fark edince de hamd edeceksiniz, şükredeceksiniz! Çokşükür ki Allah nasip etti. Bak; hiç istemiyoruz, çok üzülüyoruz, yüreğimiz parçalanıyor,

uykularımız kaçıyor, boğazımızda lokmamız düğümleniyor. Şu Bosna Hersek'te şu Sırp'ların, şu müslüman kardeşlerimize yaptıklarından divane oluyoruz burada, mahvoluyoruz!

Ama el-hamdü lillah biz bu dertte değiliz, huzur içinde yaşıyoruz. Hamdolsun bu hâlimize! Allah o kardeşlerimizi de kurtarsın. Onlara da afiyet versin. Ama çok şükür burada iyimiz ve burada huzur içinde olmanın kıymetini bilmek lazım. Şu güneşin, şu suyun, yağmurun kıymetini bilmek lazım.

Aksaray çarşısına, pazarına gitmeyi, gezmeyi seviyorum. Neden? Renk renk! Harika bir tablo! Elmalar sarı sarı, kırmızı kırmızı, pırıl pırıl! Üzümler salkım salkım, kırmızı kırmızı! Mandalinalar, portakallar, kavunlar, karpuzlar, patlıcanlar! Bir renk cümbüşü, bir nimet bolluğu! El-hamdü lillâh...

Yoktu eski zamanlarda. Böyle bol değildi bunlar; çünkü kamyonlar getiremezdi. Kimisi Adana'dan geliyor, kimisi Aydın'dan geliyor, Finike'den geliyor, kimisi şarktan geliyor, kimisi garptan geliyor. Fındık Karadeniz'den geliyor, kabak Adapazarı'ndan geliyor. Hepsi geliyor senin önüne.

Bu büyük bir nimet! Mest oluyorum. Böyle manzara seyrederek gibi çarşı pazarda, manavın önünde durduğumda mest oluyorum. O manzaranın, o renklerin güzelliği! Subhanallah, neler yaratmış Rabbimiz!

Neden yaratmış?

Şu âsi kulları için... Şu âsi, mücrim, günahkâr,

ibadetten bucak bucak kaçan, vazifelerini yapmayan, bunca günahlar işleyen kullarına ne büyük nimetler! El-hamdü lillâh! Allah bize bu nimetleri görüp insafa gelmek nasib etsin... Bize yapılan ihsanları, ikramları anlayıp da biz de kulluğumuzu güzel kulluk yapma durumuna gelelim!

Allah tevîkîni refik eylesin... Yolunda daim, zikrinde kâim eylesin... Sevdiği kullar zümresine dahil eylesin... Arif, kamil, edepli, ahlâklı, hoş, zarif kullar olalım... Ömrümüzü rızasına uygun geçirelim... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım!

Fâtiha-i şerife meal besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
15. 11. 1992 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

